

ชื่อวิทยานิพนธ์	แนวคิดการสร้างพลังชุมชนในพุทธปรัชญา		
ชื่อผู้เขียน	นายอุทิศ จิตเงิน		
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาปรัชญา		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผศ.น้อย	พงษ์สนธิ	ประธานกรรมการ
	ดร. ประมวล	เพ็ญจันทร์	กรรมการ
	ดร. วิโรจน์	อินทนนท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวคิดการสร้างพลังชุมชนในพุทธปรัชญา มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อสืบค้นหาหลักธรรมในพุทธปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างพลังชุมชน และ 2) เพื่อวิเคราะห์หลักธรรมและนำมาอธิบายประยุกต์ใช้ในการสร้างพลังชุมชน โดยใช้วิธีการศึกษาแบบการวิจัยเชิงเอกสาร ค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากพระไตรปิฎก อรรถกถา บทความ และเอกสารวิชาการต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างพลังชุมชน แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนาโวหาร

ผลการศึกษาพบว่า ในพุทธปรัชญามีหลักธรรมคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากมายหลายหมวด แต่ละหมวดมีระดับความลึกซึ้งที่แตกต่างกันทั้งในทางโลกียธรรมและโลกุตตรธรรม นอกจากนี้หลักธรรมแต่ละหมวดยังมีข้อปลีกย่อยที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งภายในหมวดเดียวกันและระหว่างหมวดเป็นดังโครงข่ายใยแมงมุม

ในโครงข่ายหลักธรรมนี้พบว่า มีหลักธรรมหลายหมวดที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสามารถนำมาอธิบายและประยุกต์ใช้ในการสร้างพลังชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างพลังความคิด

การสร้างพลังความคิดหรือการสร้างสัมมาทิฐิร่วมกัน เป็นกระบวนการสร้างบุคคลผู้ซึ่งมีฐานคิดหรือมีทิฐิต่างกัน ให้มีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตรงกัน สัมมาทิฐิที่เกิดขึ้นใน

ระดับปัจเจกบุคคลและสาธารณชนได้ต้องอาศัยปัจจัย 2 ประการที่ส่งเสริม เกื้อกูลกัน คือ ปัจจัยภายนอกที่เรียกว่า “ปรโตโมสะ” และปัจจัยภายในที่เรียกว่า “โยนิโสมนสิการ” กล่าวคือ ปรโตโมสะที่ดีหรือความมีกัลยาณมิตรจะต้องมีคุณสมบัติ 2 ประการ คือ เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติของความเป็นคนดี(สัตบุรุษ) คือมีหลักธรรมที่เรียกว่า “สัปปุริสธรรม 7” คือสามารถมองเหตุการณ์หรือสถานการณ์แล้วพิจารณาหาเหตุผล รู้ว่าตนเองจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับอย่างไร เพียงใด และเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติสำหรับทำหน้าที่ต่อบุคคลอื่น คือ มี “กัลยาณมิตรธรรม 7” เพื่อที่จะมีความเป็นเพื่อนที่ดี ช่วยเหลือ ชี้แนะ ในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม สำหรับโยนิโสมนสิการ หรือการกระทำในใจโดยแยบคาย คือ การมีวิธีคิดที่ถูกต้อง คิดมีระเบียบ คิดมีเหตุผล และคิดเร้ากุศล ปรโตโมสะเป็นผู้ชี้ช่องทางให้เกิดศรัทธา ศรัทธาเชื่อมต่อกับโยนิโสมนสิการ จนเกิดความเข้าใจได้ด้วยตัวเอง เมื่อทุกคนมีความคิดเห็นร่วมกัน เข้าใจร่วมกัน ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นก็หมายความว่าพลังรวมของความคิดได้เกิดขึ้นแล้ว

นอกจากนี้ยังมีหลักธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความเป็นปรโตโมสะที่ดี ได้แก่ วิธีคิดตามหลักปฏิจจสมุปบาท กาลามสูตร การขจัดปญฺจธรรม การกำจัดอคติ และวิธีการพูด

2. การสร้างพลังการกระทำ

การสร้างพลังการกระทำคือการนำพลังความคิดหรือสัมมาทิฏฐิร่วมสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย การสร้างพลังการกระทำต้องอาศัยหลักธรรมหนึ่งที่เรียกว่า “อิทธิบาท 4” คือ คุณธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย สร้างให้บุคคลหรือชุมชนมีใจรัก มีความเพียรพยายามที่จะกระทำสิ่งนั้นให้เกิดผลสำเร็จอย่างไม่ย่อท้อ ปล่อยปละละเลย พร้อมทั้งนี้ยังจะต้องสร้างให้ชุมชนมี “สาราณียธรรม 7” ซึ่งเป็นหลักธรรมที่จะช่วยสร้างให้ชุมชนเกิดความรัก สามัคคี มีเอกภาพในการทำงาน

3. การสร้างความมีระเบียบวินัยและการป้องกันความเสื่อมสลายของชุมชน

3.1 การสร้างความมีระเบียบวินัยของชุมชน โดยใช้แนวคิดเรื่องการบัญญัติสิกขาบทในพระวินัยปิฎกมาอธิบายประยุกต์ใช้ใน 4 ประเด็น คือ

- 1) เนื้อหาในบทบัญญัติ กฎ กติกา ต้องสอดคล้องกับหลักการหรือจุดมุ่งหมาย(สัมมาทิฏฐิร่วม)
- 2) ความหนักเบาของการลงโทษต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติ กฎ กติกา แต่ละข้อนั้นว่ามีความใกล้(ง่าย)หรือไกล(ยาก)ต่อการเข้าสู่หลักการหรือจุดมุ่งหมายนั้นมากน้อยเพียงใด ถ้าใกล้(ง่าย)บทลงโทษต้องหนัก แต่ถ้าไกล(ยาก)ต่อการเข้าสู่จุดมุ่งหมาย บทลงโทษต้องเบาตามลำดับ

- 3) จุดมุ่งหมายของการบัญญัติ กฎ กติกา ต้องเป็นไปเพื่อความสงบเรียบร้อยของชุมชน และบทบัญญัติแต่ละข้อจะต้องไม่ขัดกับความเชื่อ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ตั้งงามของชุมชน
- 4) กระบวนการบัญญัติ กฎ กติกา จะต้องเกิดจากการประชุมปรึกษาหารือของชุมชน ไม่ใช่เกิดจากความคิดเห็นของผู้ใดผู้หนึ่งกำหนดขึ้นมาตามลำพัง และเมื่อบัญญัติแล้วต้องแจ้งให้สมาชิกรับทราบและถือปฏิบัติโดยทั่วกัน

3.2 การป้องกันชุมชนไม่ให้เสื่อมสลายไปตามกระแสสังคมภายนอก ขั้นตอนนี้สามารถนำหลักการ "บริหารนิยธรรม 7" มาอธิบายประยุกต์ใช้ หลักธรรมนี้เปรียบเสมือนภูมิคุ้มกันของชุมชนที่จะป้องกันรักษาสภาพความเป็นชุมชนของตนไว้ได้อย่างมั่นคง

โดยสรุป ในพุทธปรัชญามีหลักธรรมคำสอนที่สามารถนำมาอธิบายและประยุกต์ใช้ในการสร้างพลังชุมชนได้ โดยเริ่มตั้งแต่ การสร้างพลังทางความคิด ผลักดันสู่การสร้างพลังการกระทำด้วยความเพียรพยายาม ด้วยความรัก สามัคคี มีวินัยและการสร้างให้ชุมชนสามารถป้องกันการเสื่อมสลายไปตามกระแสสังคมภายนอก

นี่คือแนวคิดการสร้างพลังชุมชนในพุทธปรัชญา หากสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว เชื่อมั่นว่าชุมชนจะเกิดพลังที่เข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้

Thesis Title	The Concept of Community Empowerment in Buddhist Philosophy		
Author	Mr. Utit Chitngern		
Master of Art	Philosophy		
Examining Committee	Asst. Prof. Noi Pongsanit		Chairman
	Dr. Pramual Pengchan		Member
	Dr. Viroj Inthanon		Member

Abstract

This study of the concept of Community Empowerment has two main purposes;

1. To search for the teaching of Buddha that are related to the creating of communal power, and
2. To analyze them and to see how they can be applied to the creation of communal power.

The methodology used in this study is documentary research. Relevant data in the Tripitaka, in the commentary, in academic articles and document which are related to the creation of communal power, have been searched, collected, analyzed and presented in descriptive approach.

It has been found out that in Buddhist philosophy there are a larger number of Dhamma items and groups dealing with mundane and supramundane matters. Some of the teachings are profound while some are not. It has been also discovered that there is interrelationship not only among various items in one Dhamma group but also among different groups of Dhamma. They constitute a network of teachings similar to a spider's web.

Within this Dhamma network there are many Dhamma principles which are related to and can be applied in creating communal power so that the members of the community can be strengthened to rely upon themselves.

The process of community empowerment in Buddhist philosophy can be presented in the following sequence:

1. The creation of the power of mind or the collective right view

In order to create the power of mind or of the collective right view, people of different foundations of thought or different views must be trained to direct their views in the same direction and in the uniformity. That result can be realized, both individuals and in the public, by the following two interdependent factors – the external factor called “Paratoghosa” and the internal factor called “Yonisomanasikara”.

“Paratoghosa” or “the voice of others” is to have a good companion who has two qualifications as follows:

1.1 The seven virtues of a good man (7 Sappurisadhamma). One of the seven is the ability to know the cause of an event and how and to what extent to get involved in it.

1.2 The seven virtues in dealing with other people called the seven virtues of good companion (7 Kalyanmittadhamma).

By association with such good companions one will be assured of good advice, good company and reciprocal assistance.

“Yonisomanasikara” or “prudent contemplation” is the right mode of thinking that is systematic rational and conducive to the good.

Prudent contemplation brings about confidence which, in its turn, and accompanied by prudent contemplation, generates clear understanding by oneself.

When people have collective view, mutual understanding and going in the same direction, it means that collective power of thought has arisen.

Besides the above-mentioned Dhamma groups, there are many other Dhamma items that are supportive to “Paratoghosa” such as the line of thought in accordance with the principles of “Dependent Origination”(Paticcasmuppada), the Kalamasutta, the

eradication of Papancadhamma(the detrimental factors of Enlightenment), of partiality (Agati) and diplomatic methodology.

2. The creation of the power of action

The creation of power of action is to bring collective right view thought to bear fruit. This can be done in accordance with the principle of "the Four Paths to miracle"(The Four Iddhipada) or the Way to success.

Individuals and whole community must be educated to have love of work and to endeavour to have the work accomplished without negligence. The other Dhamma group necessary for mutual love, unity and co-operation in working is called "Saraniyadhamma" (The dhamma for happy memory of one another).

3. The creation of disciplinary life and the prevention of communal dissolution

3.1 In creating communal discipline, the principle used by the Lord Buddha in promulgating Monastics rules in the book of Discipline (Vinayapitaka) can be descriptively studied and applied. The following four factors can be taken into consideration:

1) The contents of the decreed rules, regulations and orders must be compatible with the collective view and goal (sammadhitti – Right View).

2) The severity of penalty must accord with the relative distance of the disciplinary rules to the ultimate goal. If the distance is short (easy), the penalty must be severe. If the distance is long(difficult), the penalty is to be light.

3) The aims of promulgating all disciplinary rules and regulations must be conducive to the peace and harmony of the community and not in conflict with the good local culture, beliefs and native wisdom.

4) The procedure of the enactment of all disciplinary rules and regulations must be carried out in public meeting and consultation, not by the idea or command of a single person. The rules and regulations passed must be made known to and observed by all concerned.

3.2 In order to prevent a community from disintegration caused by external, social currents, the principles of the "Seven Virtues of non-declination"

(Aparihaniyadhamma) can be utilized. They will serve as strong protection of uniqueness of the community.

In conclusion, there are a lot of doctrinal principles in Buddhist philosophy that are effectively applicable to the community empowerment. They are conducive and supportive to the creation of mental power which, in its turn, stimulates the power of action with love of work, effort, unity and discipline. They will help protect the community from dissolution caused by destructive social currents.

This is the concept of community empowerment in Buddhist philosophy. When these Buddhist principles have been put into practice step by step, it is firmly believed that a community will be strong in spirit and consequently, self-dependent.